УДК 821.111
Б88

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Переклад з англійської *Ірини Бондаренко*

Дизайнер обкладинки *Анастасія Камінська*

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2026
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2026

ISBN 978-617-15-2089-9

Розділ 1

Ти повинен повернутися зі мною в осінь 1827 року. Мій батько, як ти знаєш, був кимось на кшталт фермера-джентльмена у ... графстві і, згідно з його бажанням, я замінив його на цьому спокійному поприщі; не надто охоче, затим що честолюбство спонукало мене до високих цілей, а зарозумілість запевняла, що, не дослухаючись до його голосу, я закопую свій світоч у землю і ховаю його у бушель[1]. Моя мати усіляко запевняла мене, що я здатний досягнути більшого, однак батько, переконаний, що честолюбство — це прямий шлях до погибелі, а зміни — синонім краху, навіть чути не хотів про жодні плани стосовно покращення ні мого власного становища, ні стану інших смертних. Він запевняв, що все це дурниці, і вже на смертному одрі закликав мене продовжити його справу, йдучи, як і він, дорогою його предків — і нехай моїм найвищим прагненням стане прожити життя чесно, не позиркуючи ні направо, ні наліво, і передати родові акри землі своїм дітям принаймні в такому ж відмінному стані, в якому він залишає їх мені.

[1] Ємність у 8 галонів (36,4 літра), що використовується для зберігання зерна, фруктів тощо (тут і далі прим. перекл.).

«Ну що ж, — думав я, — чесний і працьовитий фермер — чи не найкорисніший член суспільства, і якщо я використаю свої таланти на утримання у зразковому порядку власної ферми і на поліпшення способів ведення сільського господарства загалом, то принесу користь не лише своїм дітям і домочадцям, але й до певної міри людству — а отже, й проживу життя не намарне. Такими-от розмірковуваннями я намагався себе втішити, коли одного холодного, похмурого й вогкого вечора наприкінці жовтня повертався додому. Однак теплі відблиски яскравого вогню у вікні нашої вітальні підбадьорили мене і присоромили більше, ніж усі мудрування й добрі наміри, якими я намагався забити собі голову, бо ж я був тоді дуже молодий — мені виповнилося лише двадцять чотири, — і не міг іще володіти собою й наполовину так добре, як володію тепер, хоча це може видатися дрібницею.

Одначе у гавань блаженства я не міг увійти, допоки не зміню чоботи, обліплені багнюкою, на чисту пару взуття, а сюртук із грубого сукна — на благопристойний фрак і доки не стану цілком презентабельним для порядного товариства, позаяк моя матінка при всій своїй доброті була вельми прискіпливою у певних питаннях.

Піднімаючись до себе в кімнату, я зустрівся на сходах зі жвавою гарненькою дев'ятнадцятирічною дівчиною, невеличкою й до міри пухкенькою, круглолицьою і рум'яною, з глянсовими локонами та веселими карими очицями. Нема потреби пояснювати тобі, що це була моя сестра Роуз. Знаю, що вона й тепер, ставши поважною матір'ю сімейства, без сумніву, залишається не менш привабливою — в *твоїх* очах, — як і того щас-

ливого дня, коли ти вперше побачив її. Ніщо не підказало мені тоді, що за кілька років вона стане дружиною на той час іще цілком не знайомого мені чоловіка, якому судилося стати мені другом ближчим, ніж вона сама, і задушевнішим, ніж той сімнадцятилітній хлопчак-неотеса, який, коли я спускався, вхопив мене за комір у коридорі, добряче струсонув, ледве не збив з ніг і як покару за своє нахабство отримав замашний потиличник, та котрий, однак, не зазнав жодних ушкоджень від удару, позаяк, будучи надміру опасистим, ще й був захищеним шапкою коротких рудих кучериків, що їх моя матуся воліла йменувати каштановими.

Зайшовши у вітальню, ми застали там цю шановну леді, яка сиділа у кріслі біля каміна й в'язала — звичне її заняття, якщо в неї не було інших справ. В очікуванні нас вона саморуч вигребла попіл з каміна і розпалила там яскравий вогонь; служниця саме внесла тацю з чайним набором, а Роуз дістала цукорницю і коробочку для чаю із буфета з темного дерева, що блищав, наче полірований ебен, у привітних сутінках вітальні.

— Аж ось і вони! — вигукнула матуся, озираючись на нас і ні на мить не сповільнюючи рухів моторних пальців та блискучих спиць.

— А тепер зачиніть-но двері і підходьте до вогню. І поки Роуз готуватиме чай — а я впевнена, що ви страшенно голодні, — розкажіть мені, що ви робили сьогодні: я люблю знати, чим займаються мої діти.

— Ну, я об'їжджав сірого жеребчика (нелегка це справа!), змушуючи його орати стерню, бо погонич не спромігся із цим впоратися; а ще я виконував план ефективного осушення низинних лук.

— Мій працьовитий хлопчику! А ти, Ферґесе, що робив?

— Цькував борсуків.

І він почав детально змальовувати це заняття з наведенням зразків відваги, що її виказували як борсук, так і гончаки.

Матінка вдавала, що слухає його з глибоким інтересом і спостерігає за його збудженим обличчям з граничним материнським захватом, що видавався мені невідповідним до предмета обговорення.

— Час тобі вже зайнятися чимось путнім, Ферґесе, — зауважив я, щойно миттєва пауза в його оповіді дала мені змогу вставити слово.

— А що накажеш мені робити? — озвався він. — Матінка не дозволяє мені стати моряком або вступити в армію. А ніщо інше мене не вабить — тож дозолятиму вам усім, допоки ви не згодні будете на все, аби спекатися мене якнайшвидше.

Наша матуся заспокійливо погладила його жорсткі короткі кучерики.

Він застогнав і насупився, а після того як Роуз утретє покликала нас до столу, ми врешті посідали на свої місця.

— Пийте чай, — промовила вона, — а я тим часом розповім, чим займалася. Я навідувала Вілсонів, і який жаль, Ґілберте, що ти не пішов зі мною, бо там була Еліза Міллворд!

— Ну то й що?

— Нічого. Я ні словечка більше не скажу — лише те, що вона така мила, гарненька дівчина, коли в доброму гуморі, і я би не проти назвати її...

— Тс-с, моя люба! Твій брат про таке і не думає, — занепокоєно прошепотіла матуся, застережливо піднявши палець.

— Гаразд, — погодилася Роуз. — Я просто хотіла повідомити вам важливу новину, яку почула у Вілсонів і яку досі обмірковую. Пам'ятаєте, десь із місяць тому подейкували, що хтось має намір винайняти Вайлдфелл-хол, і — що ви думаєте? — там уже тиждень як хтось живе, а ми про це й не знали!

— Не може бути! — вигукнула матуся.

— Абсурд! — скрикнув Ферґес.

— А ось і ні! Це самотня леді!

— Боже-світе, моя люба! Таж там суцільні руїни!

— Для неї обновили кілька кімнат — там вона і мешкає, сама-одна, якщо не враховувати старої служниці!

— Ой, леле! Як шкода — а я вже сподівався, що вона відьма, — зронив Ферґес, відрізаючи собі товстелезний, у два дюйми, кусень хліба і намащуючи його маслом.

— Дурниці, Ферґесе! Однак хіба ж це не дивно, мамо?

— Дивно? Та я заледве можу цьому повірити!

— Одначе тобі доведеться, затим що Джейн Вілсон бачила її. Вона ходила туди з візитом разом із матір'ю, яка, довідавшись про незнайомку по сусідству, місця собі не знаходила, допоки її не побачить і не витягне з неї все, що можна. Звати її місис Ґреєм[1], і вона в жалобі, але не в глибокій, вдовиній; кажуть, що вона зовсім молода — років двадцять п'ять чи шість, не більше, одначе вкрай потайна. Вони всіляко намагалися в неї вивідати, хто вона, звідкіля приїхала й таке інше, однак

[1] Це британський варіант вимови, американський був би Грем.

ні місис Вілсон з її настирливістю і безцеремонними розпитуваннями, ні міс Вілсон обхідними маневрами не змогли отримати жодної відповіді, яка б їх влаштувала; не було навіть жодної обмовки, жодної можливості задовольнити свою цікавість — нічого, що могло би пролити світло на її минуле, життєві обставини чи коло знайомств. Ба більше — вона була заледве ввічлива з ними і, мабуть, охочіше сказала «до побачення», ніж «добрий день». Але Еліза Міллворд стверджує, що її татко має намір невдовзі навідати вдовичку, щоб запропонувати пасторські поради, що їх, йому здається, вона потребує, бо хоча вона приїхала в околицю ще на початку минулого тижня, в неділю в церкві не була, і вона, Еліза тобто, попросить батька узяти її з собою і вже напевно вивідає щось від неї — ти ж знаєш, Гілберте, *вона* може все. Либонь, і нам слід нанести їй візит, мамо! Це ж буде лише ввічливо.

— Звісно, моя люба. Бідолашна! Якою самотньою, далебі, вона почувається!

— Ах, прошу вас, не зволікайте із цим! І не забудьте неодмінно повідомити мені, скільки цукру вона кладе в чай, які очіпки й фартушки носить, а також усе інше; боюся, я жити не зможу, допоки всього цього не знатиму, — вельми серйозно сказав Ферґес.

Але якщо він думав, що його промова видаватиметься всім вершиною дотепності, то він зазнав невдачі, бо ніхто не засміявся. Втім, це його не надто засмутило, бо щойно він напхав повен рот хліба з маслом і саме збирався зробити ковток чаю, як його почав душити сміх з такою непереборною силою, що він змушений був вискочити з-за столу і вибігти, пирхаючи і давлячись,

з кімнати, а вже за мить було чутно, як він відкашлюється й судомно схлипує в саду.

Що ж до мене, то я був страшенно голодний і вдовольнився тим, що мовчки поїдав шинку з грінкою, запиваючи чаєм, поки матуся з сестрою балакали, продовжуючи обговорювати вірогідні — чи невірогідні — життєві обставини незнайомки, ймовірну — чи неймовірну — історію загадкової леді; і мушу зізнатися, що після братової халепи я раз чи двічі підносив чашку до губ і відразу ставив її на стіл, не наважуючись відпити ковток — боячись розреготатися і тим самим втратити власну гідність.

Наступного дня матуся з Роуз поквапилися нанести візит ввічливості чарівній затворниці і повернулися, так нічого й не довідавшись, проте моя мама заявила, що вона зовсім не шкодує про прогулянку, адже якщо вона нічого і не здобула, то принаймні поділилася порадами, якими, як вона сподівалася, не знехтують; бо хоча місис Греєм і говорила мало та видавалася зарозумілою, усе ж таки, здається, не позбавлена здорового глузду, хоч і невідомо, де вона жила увесь цей час. Бідолашна виказала разючу необізнаність у деяких питаннях — і навіть не соромиться свого невігластва!

— В яких питаннях, мамо? — спитав я.

— У веденні домашнього господарства, приготуванні їжі тощо — у тому, з чим мусить бути ознайомлена кожна леді, знадобляться їй ці знання чи ні. Тож я поділилася з нею деякою корисною інформацією і запропонувала кілька чудових рецептів, важливість яких вона, очевидно, не спромоглася оцінити, затим що просила мене не турбуватися, адже вона веде простий і скромний